

Priporočilo Odbora ministrov CM/Rec(2017)4

državam članicam

o mladinskem delu

(sprejel Odbor ministrov 31. maja 2017
na 1287. zasedanju ministrskih namestnikov)

Odbor ministrov v skladu s 15.b členom Statuta Sveta Evrope,

ob upoštevanju cilja Sveta Evrope doseči večjo enotnost med njegovimi članicami, med drugim s spodbujanjem na skupnih načelih temelječe mladinske politike;

ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah (sprejete leta 1950, ETS št. 5, s spremembami in dopolnitvami), kakor jo uporablja in razlaga Evropsko sodišče za človekove pravice, in Evropske socialne listine (sprejete leta 1961, ETS št. 35, spremenjene leta 1996, ETS št. 163, s spremembami in dopolnitvami), kakor jo uporablja in razlaga Evropski odbor za socialne pravice;

ob sklicevanju na Resolucijo [CM/Res\(2008\)23](#) Odbora ministrov Sveta Evrope o mladinski politiki;

ob sklicevanju na veljavna načela iz ustreznih priporočil Odbora ministrov državam članicam, predvsem iz:

Priporočila Rec(2003)8 o spodbujanju in priznavanju neformalnega izobraževanja/učenja mladih; Priporočila Rec(2004)13 o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje; Priporočila [Rec\(2006\)1](#) o vlogi nacionalnih mladinskih svetov pri razvoju mladinske politike; Priporočila CM/Rec(2007)13 o vključitvi načela enakosti spolov v izobraževanje; Priporočila CM/Rec(2010)7 o listini Sveta Evrope o izobraževanju za demokratično državljanstvo in izobraževanju za človekove pravice; Priporočila CM/Rec(2010)8 o informiranju mladih; Priporočila CM/Rec(2012)2 o vključevanju otrok in mladih do 18. leta starosti; Priporočila CM/Rec(2012)13 o zagotavljanju kakovostnega izobraževanja; Priporočila [CM/Rec\(2015\)3](#) o dostopu mladih iz prikrajšanih sosesk do socialnih pravic; Priporočila [CM/Rec\(2016\)7](#) o dostopu mladih do pravic;

ob upoštevanju Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah;

ob sklicevanju na priporočilo Parlamentarne skupščine 1437 (2000) "Neformalno izobraževanje"; 1978 (2011) "K Evropski okvirni konvenciji o pravicah mladih"; 2015 (2013) "Dostop mladih do temeljnih pravic" in njene resolucije 1885 (2012) "Odrekanje mladih: socialne, ekonomske in politične posledice finančne krize" ter odgovorov Odbora ministrov na ta priporočila;

ob sklicevanju na resolucijo kongresa lokalnih in regionalnih oblasti 386 (2015) "Odstranjanje ovir pri sodelovanju mladih: sprejetje *lingua franca* lokalnih in regionalnih oblasti ter mladih" in njegovega Priporočila 128 (2003) "Spremenjena Evropska listina o sodelovanju mladih v lokalnem in regionalnem življenju" ter odgovora Odbora ministrov na to priporočilo;

ob upoštevanju Deklaracije in akcijskega načrta tretjega vrha voditeljev držav in vlad Sveta Evrope (Varšava, 16. in 17. maj 2005), v katerih je zapisano, da bo Svet Evrope še naprej razvijal svoj edinstveni položaj na mladinskem področju;

v prepričanju, da:

– trdnost evropske identitete in temeljne vrednote Sveta Evrope (človekove pravice, pravna država in demokracija) temeljijo na ustvarjalnosti, kompetencah, družbeni odgovornosti in prispevku mladih ter tudi na njihovem zaupanju v prihodnost;

– morajo vladne politike podpirati mlade pri polnem uresničevanju njihovih zmožnosti kot samostojnih članov družbe, jim omogočiti razvoj življenjskih načrtov in uresničevanje demokratičnega državljanstva;

– mladinsko delo pomembno prispeva k aktivnemu državljanstvu z zagotavljanjem možnosti za pridobivanje znanja, spretnosti in notranje naravnosti za aktivno državljanstvo in družbeno ukrepanje;

ob priznavanju zapletenosti in izzivov prehoda iz otroštva v odraslost in samostojnost ter manjših možnosti mladih zaradi naraščajočih brezposelnosti, revščine, diskriminacije in socialne izključenosti;

ob zavedanju vpliva gospodarske krize na zagotavljanje mladinskega dela v nekaterih državah članicah;

ob priznavanju dela mladinskega sektorja v Svetu Evrope za podporo mladinski politiki, ki spodbuja človekove pravice, socialno vključenost, medkulturni dialog, enakost spolov in aktivno participacijo mladih, predvsem prek evropskih mladinskih centrov, Evropske mladinske fundacije, njenega medvladnega sodelovanja in soupravljanja v njenih organih ter partnerstva med Evropsko unijo in Svetom Evrope na področju mladine;

ob priznavanju pomena doseganja povezanosti in skupnih učinkov prizadevanj vseh ustreznih deležnikov, tudi Evropske unije, na področju mladinskega dela;

ob priznavanju pozitivnega prispevka mladinskih delavcev vseh držav članic h krepitvi moči mladih in njihovega sodelovanja pri razvoju vključujočih, demokratičnih in miroljubnih družb;

ob upoštevanju izjave druge evropske konvencije o mladinskem delu (2015) "Izboljšajmo svet", ki je bila namenjena oblikovanju evropske agende o mladinskem delu,

priporoča vladam držav članic, da v mejah pristojnosti znova podprejo mladinsko delo, tako da:

1. zagotovijo, da lokalne, regionalne ali nacionalne mladinske politike, kakor je primerno, varujejo in dejavno podpirajo delovanje ali nadaljnji razvoj kakovostnega mladinskega dela. Ob upoštevanju raznovrstnosti mladinskega dela v državah članicah in med njimi naj posebno pozornost namenijo strategijam, okvirom, zakonodaji, trajnostnim strukturam in virom, učinkovitemu usklajevanju z drugimi sektorji in povezanimi politikami, ki spodbujajo enak dostop vseh mladih do mladinskega dela. Mladinske delavce in mlade naj dejavno vključijo v vse načrtovane ukrepe za izvajanje;

2. oblikujejo medsebojno povezan, prilagodljiv in na kompetencah temelječ okvir za izobraževanje in usposabljanje poklicnih in prostovoljnih mladinskih delavcev, ki upošteva zdajšnje prakso, nove smeri razvoja in področja udejstvovanja, pa tudi raznolikost mladinskega dela. Pri razvoju tega okvira naj sodelujejo tudi mladinski delavci in mladi;

3. obravnavajo ukrepe in načela, predlagane v dodatku k temu priporočilu, in spodbudijo izvajalce mladinskega dela, da storijo enako;

4. podprejo pobudo mladinskega sektorja v Svetu Evrope za oblikovanje priložnostne delovne skupine na visoki ravni, sestavljene iz ustreznih deležnikov s področja mladinskega dela v Evropi, ki naj pripravi srednjeročno strategijo na znanju temelječega razvoja evropskega mladinskega dela za:

- izboljšanje usklajevanja znanja in virov mladinskega dela na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni ter dostop do njih;
 - nadaljnjo podporo izmenjavi praks na področju mladinskega dela, vzajemno učenje in oblikovanje trajnostnih mrež in partnerstev;
 - spodbujanje sodelovanja v mladinskem sektorju ter med sektorji in strokovnimi področji, kjer se opravlja mladinsko delo, za krepitev vezi, predvsem med formalnim izobraževanjem in mladinskim delom ter med državnimi organi, zasebnim sektorjem in civilno družbo;
 - krepitev dialoga med mladinskim delom, mladinsko politiko in raziskavami na področju mladine;
 - krepitev zmogljivosti mladinskega dela za odziv na spremembe in smeri razvoja naše družbe ter na nove izzive, s katerimi se mladi spoprijemajo;
 - zbiranje informacij o zdajšnjem izobraževanju in usposabljanju (kot sta poklicno izobraževanje in visokošolsko izobraževanje) in sistemih za potrjevanje kompetenc poklicnih in prostovoljnih mladinskih delavcev;
 - pripravo različnih ukrepov pomoči, ki državam članicam pomagajo nadaljevati delo in uresničevati to priporočilo;
5. spodbujajo nacionalne in evropske raziskave o različnih oblikah mladinskega dela in njegovi vrednosti, vplivu in pomenu;
6. podprejo razvoj primernih oblik pregledovanja in vrednotenja vplivov in dosežkov mladinskega dela ter v državah članicah okrepijo razširjanje portfelja mladinskega dela Sveta Evrope, njegovo priznavanje in vpliv;
7. spodbujajo znak kakovosti Sveta Evrope za mladinske centre kot primer dobre prakse.

Prav tako priporoča vladam držav članic, da:

- zagotovijo, da ustrezne oblasti in deležniki dobijo prevod tega priporočila in dodatka (v dostopnih oblikah) za ozaveščanje o nadaljnjem razvoju kakovostnega mladinskega dela in krepitevi zavezanosti za to delo;
- Odbor ministrov prouči izvajanje tega priporočila pet let po njegovem sprejetju.

Dodatek k priporočilu CM/Rec(2017)4

A. Obseg in namen priporočila – opredelitev in obseg mladinskega dela

To priporočilo velja za vse oblike mladinskega dela. Namenjeno je spodbujanju držav članic, da v okviru svojih pristojnosti razvijajo mladinsko politiko in prakso, ter poziva države članice k sprejetju različnih ukrepov za krepitev podpore mladinskemu delu na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni.

Starostni razpon mladih, ki imajo koristi od zagotavljanja mladinskega dela, naj bo skladen z zakonskim in ustavnim okvirom ter prakso posamezne države.

Izraz mladinsko delo ima širok pomen, ki vključuje zelo različne dejavnosti mladih, z mladimi, za mlade, skupinsko ali posamezno, na področju družbe, kulture, izobraževanja, okolja ali politike. Mladinsko delo opravljajo poklicni ali prostovoljni mladinski delavci, temelji pa na neformalnem in priložnostnem učenju, ki je osredotočeno na mlade in na njihovo prostovoljno sodelovanje. Mladinsko delo je pravzaprav družbena praksa, je delo z mladimi in družbo, v kateri živijo, ter omogoča aktivno participacijo in vključitev mladih v njihove skupnosti in odločanje.

Ne glede na različne tradicije in opredelitve je vsem skupno razumevanje, da je glavna naloga mladinskega dela spodbuditi in podpreti mlade pri iskanju ustvarjalne življenjske poti in vztrajanju na njej ter tako prispevati k njihovem osebnemu in socialnemu razvoju in k širši družbi.

Mladinsko delo to doseže z opolnomočenjem mladih in njihovim vključevanjem v dejavno ustvarjanje, pripravlanje, izvajanje in ocenjevanje pobud in aktivnosti, ki odražajo njihove potrebe, interese, zamisli in izkušnje. Mladi z neformalnim in priložnostnim učenjem pridobivajo znanje, spretnosti, vrednote in notranjo naravnost, ki jih potrebujejo za samozavestno napredovanje.

Za doseganje teh dosežkov naj mladinsko delo oblikuje spodbudno okolje, ki je dejavno vključujoče, družbeno zavzeto, ustvarjalno in varno, zabavno in resno, igrivo in načrtovano. Odlikuje naj se po dostopnosti, odprtosti in prilagodljivosti, obenem pa naj spodbuja dialog med mladimi in preostalo družbo. Osredotoči naj se na mlade ter ustvari prostore druženja in mostove, ki podpirajo prehod v odraslost in samostojnost.

Znano je, da mladinsko delo, pogosto v partnerstvu in sodelovanju z drugimi sektorji, ustvarja številne prednosti za posameznike, njihove skupnosti in družbo na splošno. Na primer:

- vodi do kritičnega razmisleka, inovacij in sprememb na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni;
- prispeva k blaginji mladih, krepi njihov občutek pripadnosti in sposobnost sprejemati koristne odločitve;
- podpira pozitivne in pomembne prehode v osebem, državljskem, gospodarskem in kulturnem življenju, omogoča razvoj kompetenc, ki omogočajo vseživljenjsko učenje, aktivno državljanstvo in sodelovanje na trgu dela;
- spodbuja razvoj različnih znanj in spretnosti, na primer ustvarjalnost, kritično mišljenje, obvladovanje nasprotij, digitalno in informacijsko pismenost ter upravljalne sposobnosti;
- krepi različnost in prispeva k enakosti, trajnostnemu razvoju, medkulturnemu razumevanju, socialni koheziji, sodelovanju civilne družbe, demokratičnemu državljanstvu in podpira vrednote človekovih pravic;
- krepi odpornost mladih in s tem njihovo sposobnost upreti se negativnim vplivom in vedenju.

Zaradi teh prednosti je ob zdajšnjih izzivih in nesorazmernih negativnih vplivih na mlade v Evropi ključno, da države članice vsem mladim zagotovijo dostop do kakovostnega mladinskega dela. Sicer so tveganja lahko zelo velika.

Mladi so ključni vir graditve socialne in pravične Evrope. Družbe, ki dovolijo, da zdajšnje težke razmere ustvarjajo "izgubljeno generacijo" razočaranih in nedejavnih mladih, so v veliki nevarnosti, da se zamajeta njihova trdnost in povezanost. Primerna podpora mladim je pomembna in nujna naložba Evrope v sedanost in prihodnost. Sicer je priložnost okrepiti sodobno civilno družbo izgubljena, povezanost družbe je ogrožena, zmožnost učinkovitega spoprijemanja z nekaterimi največjimi izzivi današnjega časa, kot so migracije, brezposelnost, socialna izključenost in nasilni ekstremizem, pa je oslabljena.

B. Načela

Priporočilo temelji na vrednotah, načelih in koristih mladinskega dela, kot so zapisani v aktih, navedenih v besedilu. Načrtovanje in izvajanje mladinskega dela temeljita na načelih prostovoljnega in aktivnega sodelovanja, enakega dostopa, odprtosti in prilagodljivosti. Mladinsko delo naj temelji na pravicah, naj bo vključujoče in usmerjeno na mlade, njihove potrebe in sposobnosti.

Participacija je eno ključnih načel mladinskega dela, zato so mladi, mladinski delavci ter mladinske in druge organizacije, ki zagotavljajo mladinsko delo, priznani kot dejavni partnerji pri razvijanju, izvajanju in ocenjevanju politike mladinskega dela in prakse.

Države članice naj pri nadaljnjem delu v zvezi s priporočili in ukrepi zagotovijo aktivno participacijo teh deležnikov.

C. Ukrepi

Pri sprejemanju politik, ki zagotavljajo in dejavno podpirajo vzpostavitev in nadaljnji razvoj mladinskega dela na vseh ravneh, naj države članice:

i. zagotovijo spodbudno okolje in pogoje za ustaljene in inovativne prakse mladinskega dela (tudi trajnostne strukture in vire), predvsem na lokalni ravni, pri čemer naj upoštevajo, da so regionalne, nacionalne in mednarodne priložnosti ter sodelovanje koristni za mladinsko delo;

ii. okrepijo vlogo in položaj mladinskega dela ter tako omogočijo medsektorsko sodelovanje med mladinskim delom – ne glede na to, ali ga zagotavljajo državni organi, zasebni sektor ali civilna družba – in drugimi sektorji, na primer tudi: socialnim varstvom, zdravjem, športom, kulturo, formalnim izobraževanjem, službami za zaposlovanje in kazensko-pravnim sistemom;

iii. spodbujajo in podpirajo usklajevanje med lokalno, regionalno, nacionalno in evropsko ravno mladinskega dela, s čimer omogočijo mreženje, sodelovanje, vzajemno učenje in izmenjave;

iv. spodbujajo priznavanje vrednot, notranje naravnosti, spretnosti, znanja in kritičnega mišljenja, ki se razvijajo pri sodelovanju v mladinskem delu in pri njegovem opravljanju;

v. spodbujajo enak dostop do mladinskega dela;

vi. spodbujajo vlogo mladinskega dela:

– z obveščanjem mladih o njihovih pravicah in možnostih ter storitvah, ki so jim na voljo;

– s krepitvijo aktivnega državljanstva, sodelovanja in socialne vključenosti mladih, predvsem ogroženih in potisnjenih na rob družbe;

– s širitvijo medkulturnih kompetenc, evropske identitete in mednarodnega razumevanja med mladimi;

– s spodbujanjem mladih k doseganju trajnostnih razvojnih ciljev v njihovem življenjskem okolju;

– z obravnavanjem in preprečevanjem diskriminacije, nestrpnosti in socialne izključenosti;

– s krepitvijo neformalnega in priložnostnega učenja;

vii. spoštujejo svobodo, samostojnost in neodvisnost mladinskih organizacij in drugih nevladnih organizacij, ki se ukvarjajo z mladinskim delom;

viii. spodbujajo na znanju temelječe mladinsko delo, ki se lahko odzove na spremembe in smeri razvoja naših družb ter na nove izzive, s katerimi se spoprijemajo mladi;

ix. spodbujajo raziskovanje, ocenjevanje in nenehno nadaljnje spremljanje razvoja na znanju temelječega kakovostnega mladinskega dela ter zagotavljajo načine merjenja njegovih rezultatov in vplivov.

Pri oblikovanju povezanega, prilagodljivega in na kompetencah temelječega okvira za izobraževanje in usposabljanja poklicnih in prostovoljnih mladinskih delavcev naj države članice:

- i. skupaj z izvajalci mladinskega dela in drugimi deležniki razvijejo sklop ključnih kompetenc (na primer vrednot, notranje naravnosti, spretnosti, znanja in kritičnega razumevanja), ki naj jih imajo mladinski delavci;
- ii. vzpostavijo okvire, strategije, programe in poti izobraževanja, usposabljanja, krepitev zmogljivosti in strokovnega razvoja mladinskih delavcev, ki naj temeljijo na dogovorjenem sklopu kompetenc;
- iii. vzpostavijo nove in naprej razvijajo zdajšnje načine dokumentiranja, ocenjevanja, potrjevanja in priznavanja kompetenc, ki jih poklicni in prostovoljni mladinski delavci pridobijo v praksi;
- iv. bolj podprejo izvajanje veljavnih in prihodnjih evropskih okvirov in programov za priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja.